

givne Ret er anvendt i saa ringe Omfang, at den f. Ex. i 1867 kun kom tilgode paa Deren 7 af 1,000 lærepligtige Børn og i Sylland endog kun 4 af 1,000. Derimod have vi efter vor Erfaring ment, at en Fortsættelse af Lærepligten i et helt Aar efter det fyldte 14de Aar hverken er til Gavn for selve det utilstrækkelige underviste Barn eller for den Skole, hvori det holdes, og have derfor foreslaaet en Indskrænkning i saa Henseende med et halvt Aar.

Selve Lærepligtens Omfang bør af Hensyn til Forældrenes naturlige Ret overfor deres Børn og særlig til de fattige neppe udstrækkes udover de nødvendige Betingelser for en senere selvstændig Udvikling, om man end ved Siden deraf ved Underskøttelse og Opmuntring kan søge at fremme en frivillig Tilsegnelse af en endog langt videre gaaende Undervisning. Som foran omtalt, have vi derfor indskrænket Statens ubetingede Krav til Læsning, Skrivning og Regning samt, forsaavidt Børnene høre til Folkekirken, den bibelske Historie. Naar hine Færdigheder og denne Kundskab meddeles paa den rette Maade, vil der allerede herved gives en ikke ringe Leilighed til at udvikle de aandelige Gaver, og vi formaa ikke at se, at der gjøres noget Indgreb i Forældrenes religiøse Frihed ved at optage Bibelhistorie i det foreskrevne Maal, saafremt ikke alene den nu bestaaende Frihed for Børn, der ikke høre til Folkekirken, opretholdes, men tillige den Frihed, der nu er indbrømmet nogle af de saaalbte Friskoler, udstrækkes til alle Børn i Folkekirken, nemlig at ethvert Barn, der kan fremlægge Vidnesbyrd om tilstrækkelig Kundskab deri fra hvilken som helst Præst i Folkekirken, fritages for Prøven i dette Fag. Vi frygte derimod, at Udelukkelsen af dette Fag fra det foreskrevne Loomaal vilde fremme den religiøse Ligegyldighed og endnu mere end hidtil gjøre Utslutningen til Folkekirken til en Banefag uden indre Sandhed, ligesom det da ogsaa vilde være høist besynderligt at fritage Børnene i Folkekirken fra en Pligt, som svarer til den, der ifølge Lovens af 13de April 1851 § 11 paahviler Børn, der ikke høre til dette Samfund. Lærepligtens Fyldestgjørelse bør ikke fremtvinges, uden hvor den aabenbart tilføjesættes; thi Lovgivningen bør gaa ud fra, at Barnets Vel ligger Forældrene saa meget paa Sinde, at der kun behøves et Tilsyn, og at Statens Vang ingenlunde behøver at være Regel. Man er i saa Henseende enig med Folkethingets Udvalgs-Majoritet i 1872—73, men har ikke med dette troet at kunne indskrænke Tilsynet til blot et Par Prøver i hele den lærepligtige Alder, og finder end ikke tilstrækkelig Grund til at fravige de nu bestaaende halvaarlige Prøver, hvis Hyppighed endog kan ikke blot betrygge Tilsynet men tillige berolige Forældrene ligeoverfor Statens Krav. Hvor meget man nemlig end kunde ønske at gjøre dette Krav fuldkommen ensartet over det hele Land og ved Fast-

sættelsen deraf udelukke ethvert vilkaarligt Skøn, anse vi det dog for umuligt at give saa faste Regler for det lovbestalede Omfang af hin Kundskab og Færdighed, at al Vilkaarlighed kan undgaas, især naar disse Regler skulde gives ikke blot for Skolens endelige Maal, men ogsaa for ethvert aarligt eller halvaarligt Udviklingsstrin hen derimod. Men sfer der da et eller andet seilagtigt Skøn, vil Virkningen deraf udstrække sig over et mindre Tidrum, naar Prøverne afholdes halvaarligt.

Hvor Lærepligten for søm mes saaledes, at Barnet som Følge deraf ikke ved Prøven viser sig i Besiddelse af det bestalede Loomaal, træder Staten til med sin Straf og sin Vang, dels ved Henviisning til den offentlige Skole og dels ved Pengebøder; men vi have i begge Henseender søgt at ændre de nu bestaaende Forskrifter, tildels efter Anviisning af Lovforslaget, uden dog, som vi haabe, ved den formentlig større Billighed imod de Paagældende, at have skadet Virkningen af Vangen. Evertimod, jo mere billig den udøves, desmere vil dens Retfærdighed føles, og deslettere vil den kunne gennemføres. Vi have ment, at Skolekommissionen burde ifjende Bøderne, da den bedst har Leilighed til at gjøre sig bekendt med samtlige herhenhørende Forhold, og at Kommunalbestyrelsen da kunde være den naturlige Myndighed, til hvem Kjendelserne kunde indankes, ligesom det er den, der maa sørge for deres Fuldbjerdelse. Tillige have vi villet give Lærerne Leilighed til at udtale sig om Forsømmelserne, inden de paafjendes.

Bemyndigelsen i Lovforslagets § 7, hvorefter det skulde være Ministeriet tilladt, naar Skole direktionen og Skolekommissionen vare enige derom, paa 5 Aar ad Gangen at indføre andre Bestemmelser imod Skoleforsømmelse, synes os altfor vidtgaaaende. Vi maa ønske, at i hvert Fald Andragendet derom maa udgaa fra Kommunalbestyrelsen som den, der er nærmest ansvarlig for det kommunale Skolevæsens Virksomhed.

Ved Afsluttets Slutning have vi optaget en ny § 8 om den betingede Afgang, ubemidlede Forældre kunne have til Hjælp af „de fattiges Kasse,“ for derved dels at antyde Hensigten med at lade Bøderne tilfald; denne Kasse og dels at minde om, hvorledes Gjennemførelsen af Lærepligten bør lettes ved Skolehjælp til trængende Forældre.

Til 2det og 3die Afsnit.

Lovforslaget omhandler her „Skolernes De-ling, Undervisningstid og Lærestof“ samt den „høiere Undervisning og private Børneskoler“; men da Forslaget omfatter alle Landets Kommuner udenfor Kjøbenhavn, og Forholdene der ere saa overordentlig forskellige, kan det ikke give Be-